

Bijlage 1: Terugblik Digitale Agenda (2011-15)

Samenvatting

Deze bijlage geeft een overzicht van de doelen en resultaten van de programma's van de Digitale Agenda (2011-15). Deze agenda richtte zich voornamelijk op betere digitale dienstverlening door de overheid.¹ De resultaten en bevindingen uit deze periode krijgen een vervolg in de nieuwe Digitale Agenda. In 2017 zal ik een evaluatie laten verrichten van het ICT-beleid (2011-15). Over de uitkomsten hiervan zal ik u in het eerste kwartaal van 2017 informeren.

Verschillende acties zijn afgerond om digitale informatie van en transacties met de overheid te verbeteren of mogelijk te maken. Zo kunnen bedrijven financiële gegevens digitaal aanleveren volgens Standard Business Reporting. De Belastingdienst ontvangt inmiddels jaarlijks miljoenen berichten volgens deze standaard. Om digitale transacties met de overheid en tussen bedrijven beter te beveiligen, is de generieke digitale infrastructuur wettelijk geregeld. Dit is onder andere gedaan via Idensys, de standaard voor identificatie en authenticatie. Om ook binnen Europa digitale transacties veiliger te maken, zijn afspraken gemaakt over vaststelling van digitale identiteit. Verder kunnen ondernemers in Nederland zich beter en gemakkelijker informeren over diensten, wetten en regels van de overheid, onder andere via Ondernemersplein.nl. Deze website is goed ontvangen en telt twee jaar na de oprichting 650.000 bezoekers per maand. Om de regeldruk voor ondernemers te verlagen is in 2011 het Ondernemingsdossier gestart, dat vanaf 2015 verder wordt ontwikkeld binnen MijnOverheid voor Bedrijven. Ook zijn er 17 regelhulpen opgesteld waardoor ondernemers eenvoudiger kunnen zien welke regels voor hen gelden en hoe zij daaraan kunnen voldoen.

Digitalisering van de economie heeft een neutraal internet nodig, vrij toegankelijk voor consumenten en aanbieders van diensten en producten. Deze zogenoemde netneutraliteit is voor Nederland vastgelegd in 2013 en voor alle landen binnen de EU in 2016. Naast toegankelijk moet het internet ook veilig zijn. Alleen als consumenten en ondernemers vertrouwen hebben in transacties via het internet, kan de digitale economie zich verder ontwikkelen. Om de digitale veiligheid en het vertrouwen te versterken heeft het ministerie van EZ samen met V&J, het Nationaal Cyber Security Centrum, ECP en het bedrijfsleven de portal veiliginternetten.nl gelanceerd en het programma Digiveilig uitgevoerd. Het programma Digivaardig heeft de digitale vaardigheden versterkt van ondernemers, werknemers, leerlingen, ouders en docenten.

¹ In 2013 heb ik uw Kamer geïnformeerd over de voortgang van de verschillende acties. Kamerstukken 29515, nr. 346

Toelichting per project

Vermindering regeldruk door eenvoudige gegevensuitwisseling via SBR

<i>Doel</i>	Met Standard Business Reporting (SBR) kunnen bedrijven in gestandaardiseerde vorm financiële gegevens digitaal aanleveren bij de overheid en banken. De kern van SBR is dat de gegevens in de bedrijfsadministratie zodanig worden gelabeld, dat op eenvoudige wijze verschillende (financiële) rapportages digitaal kunnen worden samengesteld en aangeleverd. Dat scheelt ondernemers en intermediairs tijd en geld. Steeds meer gegevens worden succesvol via SBR uitgewisseld.
<i>Realisatie</i>	<p>Inmiddels bedraagt het aantal SBR-berichten richting de Belastingdienst al vele miljoenen per jaar en dat aantal stijgt. De overgang op SBR is soepel verlopen, zowel aan de kant van de Belastingdienst als aan de kant van de ondernemers en hun intermediairs. SBR is inmiddels voor steeds meer fiscale stromen de exclusieve aanlevermethode voor de system-2-system aangiften. Het gaat om de aangiften inkomstenbelasting, vennootschapsbelasting, omzetbelasting, intercommunautaire prestaties en loonbelasting.</p> <p>Bij de Kamer van Koophandel verloopt de overgang naar het gebruik van SBR soepel. In 2015 zijn 180.000 jaarverslagen via SBR ontvangen, 22% van het totaal aantal deponeringen. Het wetsvoorstel dat de grondslag biedt om exclusief digitale deponering van de jaarstukken te realiseren (Kamerstuk 34 262, nr. 2) is eind 2015 door het parlement aanvaard. Exclusief digitaal deponeren betekent voor ondernemers een administratieve lastenverlichting van € 8,4 mln.</p> <p>Ook het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) is aangesloten op SBR voor de korte termijn statistiek (de statistiek voor de omzet), de investeringsstatistiek en de productiestatistiek.</p> <p>In het onderwijsveld is de invoering van SBR gevorderd. In 2015 hebben instellingen voor mbo, hbo en wo verantwoordingsinformatie in SBR aangeleverd aan de Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO).</p> <p>Verder zijn drie grootbanken helemaal klaar voor het ontvangen van kredietrapportages via SBR.</p> <p>In 2015 is de eerste versie van het ReferentieGrootboekSchema (RGS) gereedgekomen. Met RGS kan een eenduidige koppeling worden gelegd tussen bijvoorbeeld de CBS-uitvraag en de financiële bedrijfsadministraties.</p> <p>Het ministerie van BZK (Wonen en Rijksdienst) is met woningcorporaties een pilot gestart voor de aanlevering van de jaarrekening met digitale controleverklaring aan Corpdata met gebruik van SBR.</p> <p>Het ministerie van EZ is in het najaar van 2015 de pilot FINK gestart waar met behulp van SBR onderzocht wordt of standaardisatie van gegevens bijdraagt aan een efficiëntere financieringsaanvraag. Fink richt zich daarbij vooral op de zogeheten verkenningsfase.</p>

Lagere zoekkosten en duidelijke uitleg voor ondernemers met regelhulpen

<i>Doel</i>	Regelhulpen zijn digitale hulpmiddelen die een ondernemer op een handzame manier aangeven welke regels op hem van toepassing zijn en wat hij concreet moet doen om deze na te leven. Zo houden ondernemers meer tijd over om te ondernemen. Voor de overheid is betere naleving één van de voornaamste voordelen.
<i>Realisatie</i>	Brancheorganisaties, departementen, toezichthouders en EZ hebben in 2014-2015 zeventien regelhulpen opgesteld, die VNO-NCW/MKB-Nederland hadden geprioriteerd. Deze regelhulpen informeren onder andere over milieueisen, brandveiligheid, Arbo, legionella, hygiëne en recreatie.

De papieren uitgaven van Staatscourant, Staatsblad en Tractatenblad zijn gedigitaliseerd en te raadplegen via www.overheid.nl. Daarnaast is software ontwikkeld voor decentrale overheden om hun regelgeving, bekendmakingen en vergunningen online te publiceren. De data die daarmee op internet wordt gepubliceerd, is toegankelijk en herbruikbaar voor andere toepassingen, zoals regelhulpen. De regelhulpen zijn herkenbaar en eenvormig, ontwikkeld op basis van uniforme standaarden en de Rijkshuisstijl.

In 2016 wil het kabinet nog tien regelhulpen toevoegen. Drie daarvan zijn gerealiseerd: BTW op privégebruik auto van de zaak, loonkostenvoordelen en de Nationale Financieringswijzer. Verder heeft het kabinet het uitgangspunt vastgelegd² dat bij wetgeving voor bedrijven het betrokken departement een regelhulp ontwikkelt als dit toegevoegde waarde heeft. Een regelhulp heeft toegevoegde waarde als de regelgeving complex is, een aanzienlijke doelgroep raakt, er behoefte is aan een regelhulp, maar het ontbreekt aan voldoende marktaanbod.

Op maat ontsluiten van overheidsinformatie via Ondernemersplein.nl

- Doel* Het is voor ondernemers niet alleen belangrijk te weten aan welke regels, vergunningen en belastingen ze moeten voldoen. Ook moeten zij kunnen zien welke mogelijkheden de regels hen bieden en welke transacties met de overheid mogelijk zijn. Om daaraan tegemoet te komen is er één portaal gekomen waar ondernemers voortaan alles vinden wat ze moeten en kunnen regelen: Ondernemersplein.nl. Ondernemers kunnen informatie hier snel vinden, zodat zij meer tijd overhouden om te ondernemen.
- Realisatie* Op 20 januari 2014 is Ondernemersplein.nl officieel gelanceerd. Ondernemersplein.nl wordt in opdracht EZ ontwikkeld door de Kamer van Koophandel in samenwerking met onder meer Belastingdienst, RVO, UWV, VNG, CBS en RDW. De belangrijkste informatie van de voor ondernemers relevante uitvoeringsorganisaties staat op Ondernemersplein.nl. Met het Ondernemersplein is één loket geopend waar ondernemers alle informatie van de overheid kunnen vinden. Van wetgeving tot belastingregels en van subsidies tot branche-informatie. Op Ondernemersplein.nl staat de informatie van de (semi-) overheid die een ondernemer nodig heeft. De groei van Ondernemersplein.nl verloopt tot nu toe voorspoedig. De doelstelling om 650.000 bezoeken per maand te behalen, is eind 2015 gerealiseerd. Dit is een stijging van 150.000 bezoeken ten opzichte van eind 2014. Het Twitter-account van Ondernemersplein.nl telt ruim 62.000 volgers en is in korte tijd gegroeid tot het grootste Twitter-account van de overheid voor ondernemers. Ook zijn er nu meer dan 1,5 miljoen externe links naar Ondernemersplein.nl. Zeer succesvolle producten van Ondernemersplein.nl zijn bijvoorbeeld de webinars.

Efficiënter werken met de overheid door het recht op digitaal zakendoen

- Doel* Bedrijven krijgen het recht om digitaal zaken te doen met de overheid, zoals dat in het Regeerakkoord is vastgelegd. Om het gebruik van generieke digitale voorzieningen minder vrijblijvend te maken en de gebruikers rechtszekerheid te bieden, moet duidelijkheid worden gegeven over de te gebruiken digitale voorzieningen en de spelregels voor digitale gegevensuitwisseling tussen enerzijds bedrijven en burgers, en anderzijds overheden en bestuursorganen. Bedrijven kunnen gebruik maken van generieke voorzieningen als Ondernemersplein, eHerkenning/Idensys, Berichtenbox Bedrijven en Ondernemingsdossier, inclusief de doorontwikkeling binnen MijnOverheid voor Ondernemers.

² Kamerstukken PM najaarsrapportage regeldruk 2015

Realisatie Dit recht op digitaal zakendoen wordt in drie stappen gerealiseerd. Burgers en bedrijven krijgen via een wijziging van de Algemene wet bestuursrecht het recht om hun zaken met de overheid digitaal te regelen. Het wetsvoorstel Wet voor de generieke digitale infrastructuur (Wet GDI) regelt wat bestuursorganen daarvoor moeten doen. Verplichtingen die gelden voor burgers en bedrijven om digitale voorzieningen te gebruiken worden vastgelegd door (vak)departementen in sectorale wetgeving. Bijvoorbeeld met het wetsvoorstel Elektronisch berichtenverkeer met de Belastingdienst dat in 2015 is aangenomen. In dit wetsvoorstel wordt digitale communicatie tussen Belastingdienst en belastingplichtigen en toeslaggerechtigden verplicht. Op 4 december 2015 heeft de minister van BZK een brief aan de Tweede Kamer gestuurd over de uitgangspunten voor de Wet GDI.

Efficiënter zakendoen met de overheid door eHerkenning

Doel Om digitaal zaken te kunnen doen, bijvoorbeeld met de overheid, is een betrouwbaar authenticatiemiddel nodig, gekoppeld aan autorisatiemogelijkheden. Het afsprakenstelsel digitale toegangsdiensten (ETD) is hiervoor ontwikkeld. Daartoe behoren sinds eind 2015 Idensys (voor burgers/consumenten) en eHerkenning (voor bedrijven). Dit zijn digitale producten die tot stand komen door publiek-private samenwerking. Acht ondernemingen hebben afspraken gemaakt over het verstrekken van authenticatiemiddelen, het ontsluiten van digitale diensten door makelaars en het registreren van bevoegdheden in machtigingenregisters. De publieke taak is het bewaken van de gemaakte afspraken, het faciliteren van de wijzigingen en het borgen van een betrouwbaar merk, zodat burgers/consumenten en ondernemers in Nederland op een efficiënte en betrouwbare wijze zijn te identificeren voor overheidsdienstverleners die digitale diensten aanbieden. eHerkenning is ook geschikt voor gebruik tussen bedrijven. Idensys is ook geschikt voor gebruik tussen bedrijven en consumenten.

Realisatie eHerkenning heeft de afgelopen jaren een redelijke groei gekend; eind 2015 waren 240.000 middelen uitgegeven. Het aantal bedrijven met een eHerkenningmiddel ligt lager, omdat grotere bedrijven vaak meer dan één middel aanschaffen. Van de in totaal 1,2 mln. actieve bedrijven en organisaties is tweederde een eenmanszaak. Aangenomen dat weinig eenmanszaken een middel hebben aangeschaft, ligt de dekkinggraad bij bedrijven en organisaties met een of meer personeelsleden op 50%. Het aantal inlogtransacties met eHerkenning is gegroeid naar 5 mln. in 2015. Het aantal aangesloten (overheids)dienstverleners lag eind 2015 op circa 190. Dit zijn voornamelijk gemeenten en provincies. Bij de Rijksoverheid zijn met name veel uitvoeringsorganisaties op het terrein van de ministeries van EZ, V&J en I&M aangesloten. De afgelopen jaren zijn de gebruiksmogelijkheden verder uitgebreid door het toevoegen van gedeeltelijk optionele functionaliteiten, zoals single sign on, beroepsbeoefenaren machtigen via beroepsregisters, consumentenmiddelen, ketenmachtigingen om een ander bedrijf te machtigen en het meeleveren van gevalideerde attributen bij het inloggen.

Efficiënter werken door standaardisatie van het digitaal berichtenverkeer

Doel Ordening van het digitaal berichtenverkeer via open standaarden bevordert de arbeidsproductiviteit en verlaagt de transactiekosten. In de digitale wereld is het belangrijk om informatie snel en veilig te kunnen uitwisselen en hergebruiken over organisatiegrenzen heen. Open standaarden maken dit mogelijk. Open standaarden en breed gedragen afspraken daarover leveren economisch voordeel op en dragen bij aan een betere en efficiënt georganiseerde dienstverlening. Doel van het open

standaarden-beleid is brede adoptie van open standaarden van de pas toe of leg uit-lijst door alle overheden. Europese afstemming is hierbij van belang, omdat veel standaarden door internationale organisaties worden gemaakt en beheerd en internationaal worden gebruikt.

Realisatie Het gebruik van open standaarden van de pas toe of leg uit-lijst wordt jaarlijks gemonitord en de resultaten zijn beschikbaar op de website van het Forum standaardisatie (<https://www.forumstandaardisatie.nl/open-standaarden/beleid-en-monitoring/>). Belangrijkste conclusie is dat het aantal aanbestedingen waar gebruik van open standaarden wordt gevraagd en het aantal voorzieningen waarin open standaarden worden toegepast, is aanzienlijk toegenomen. In 2016 wordt het gebruik verder geïntensiveerd door in te zetten op een adoptie impuls voor informatieveiligheidsstandaarden. Sinds oktober 2014 is standaardisatie belegd bij het overheidsbrede Nationaal Beraad Digitale Overheid en onderdeel van het programma ter versterking van de generieke digitale infrastructuur (GDI).

Efficiënter en flexibeler werken door inzet van cloud computing

Doel Cloud computing is een belangrijke ontwikkeling om efficiënter en flexibeler te werken en draagt bij aan productiviteitsgroei. Om de potentie van cloud computing te kunnen benutten, dient er een solide basis te zijn voor een veilig en betrouwbaar gebruik.

Realisatie ECP heeft op basis van deze verkenning een handleiding geschreven voor ondernemers om betere en gerichtere eisen te kunnen stellen aan leveranciers van clouddiensten. Deze handreiking is op 20 juni 2013 gepubliceerd en is ook beschikbaar gesteld als app via de app stores van Apple en Google. De inhoud van de handreiking is door ECP in samenwerking met MKB Nederland actueel gehouden tot eind 2014.

Gebruikers kunnen veilig online: programma Digiveilig

Doel Het voormalige programma Digibewust is omgebouwd naar het programma Digiveilig en heeft tot doel de digitale veiligheid via ondermeer het voorlichten van gebruikers te vergroten om een gerechtvaardigd vertrouwen in ICT en internet mogelijk te maken. Er wordt nauw samengewerkt met het publiek-private Platform Internetveiligheid en het begin 2012 opgerichte Nationaal Cyber Security Centrum (NCSC).

Realisatie Op 27 oktober 2014 heeft het ministerie van EZ tijdens de jaarlijkse campagne Alert Online van het ministerie van V&J de portal www.veiliginternetten.nl gelanceerd. De portal is samen met het NCSC, ECP en het bedrijfsleven ontwikkeld. Via deze portal krijgen internetgebruikers informatie over wat zij moeten doen en laten om veilig gebruik te maken van het internet. Het programma Digiveilig is eind 2015 afgerond. Een aantal activiteiten dat tijdens het programma is gestart, wordt door private partners voortgezet in samenwerking met het ministerie EZ op basis van een jaarplan:

1. ECP gaat in 2016 de samenwerking tussen en met de deelnemers en andere stakeholders verder intensiveren en professionaliseren. De samenwerking met andere fora in het digitale domein worden versterkt, onder meer met The Hague Security Delta, Nederland ICT, HCC, CIO-Platform en VNO-NCW. Daarnaast worden nieuwe deelnemers aangetrokken.
2. Om de bezoekersaantallen van de website veiliginternetten.nl te verhogen, worden in 2016 radiospots ingezet. Om de website te ontwikkelen tot een autoriteit op het gebied van veilig internetgebruik, zal die worden uitgebreid in samenwerking met de stakeholders. De zichtbaarheid en vindbaarheid worden verbeterd door merk en imago van de website te versterken.

3. Samenwerking in een consortium rond Better Internet for Kids in aansluiting op het Europese Netkids 2020 en met financiële bijdrage van de betrokken ministeries. In publiek-private samenwerking wordt een roadmap opgesteld met activiteiten om de Europese ambities voor 2020 te helpen bereiken.

Voldoende digitaal vaardige werknemers

- Doel* Het programma Digitale Vaardigheden Beroepsbevolking richtte zich op de beschikbaarheid van voldoende digitaal vaardige werknemers, in het bijzonder in het mkb, de topsectoren en de Rijksoverheid. Via de Human Capital Agenda's die in de topsectorenaanpak zijn aangekondigd, worden tekorten aan digitaal vaardige werknemers in topsectoren aangepakt. Met meer en betere digitale vaardigheden worden het innovatievermogen en de arbeidsproductiviteit verhoogd. Om het tekort aan ICT-professionals met actuele kennis aan te pakken, heeft het Team ICT eind 2015 de Human Capital Agenda ICT ontwikkeld.
- Realisatie* Het programma heeft een netwerk opgebouwd van publieke en private stakeholders om burgers en de beroepsbevolking digitaal vaardiger te maken. Daarnaast zijn onder andere de volgende producten opgeleverd:
- Online cursus voor ondernemers slimmerondernemerin1minuut.nl
 - Digitaal Hulpplein en telefonische hulp voor Nederlanders die niet digivaardig zijn
 - Codeweek waarbij ouders, leerlingen, docenten kennis maken met programmeren
- Daarnaast zijn onderzoeken uitgevoerd:
- Het onderzoek 'Ctrl Alt Delete' heeft laten zien dat ontoereikende digitale vaardigheden en niet goed functionerende ICT een productiviteitsverlies oplevert van 19,3 mrd. per jaar voor de hele beroepsbevolking door 7,6% tijdverlies
 - Het onderzoek 'De ICT'er bestaat niet' heeft laten zien dat cloud computing, big data en cyber security grote invloed hebben op vraag naar toekomstige ICT-professionals en dat werkgevers een grote behoefte hebben aan developers, met name op hbo/wo-niveau
 - Het volledige overzicht van de resultaten van het programma Digivaardig & Digiveilig is gepubliceerd op www.digivaardigdigiveilig.nl/images/uploads/img/Magazine_Vaardig_Veilig.pdf